

6. Strategiaan valitut kehittämistarpeet ja toimenpiteet

Jokivarsikumppanien strategia koostuu kolmesta painopisteestä ja kaikkia hankkeita koskevista ilmasto- ja ympäristötavoitteista. Lisäksi alueen toimijoita aktivoidaan laatimaan Älykkäät kylät -strategioita, joilla mahdollistetaan eri toimenpiteiden synergia ja laajempi vaikuttavuus paikallisiin tarpeisiin ja haasteisiin.

Strategian kaikki kolme painopistettä edistävät visiota Jokivarsikumppanien alueesta, jossa paikalliset toimijat ovat luoneet yhdessä useita vahvoja, vakiintuneesti toimivia ruohonjuuritason verkostoja. Verkostot kehittävät alueen asukkaille uusia mahdollisuuksia mielekkääseen ja merkitykselliseen työhön ja toimintaan. Ne mahdollistavat yhteisöllisyyden kokemuksia kaikille. Verkostojen toiminnalla saavutetaan jatkuvasti merkittäviä myönteisiä pito- ja vetovoimavaikutuksia alueella.

Elinvoimaisuuden infrastruktuurin -painopisteen tavoitteena on vahvistaa siitä fyysistä ympäristöä, jonka avulla alueen elinvoimaisuutta kehitetään. Painopisteessä toteutetaan toimenpiteitä, joissa kunnostetaan ja rakennetaan elinvoimaisuuden kannalta tärkeitä tiloja, reittejä ja kohteita.

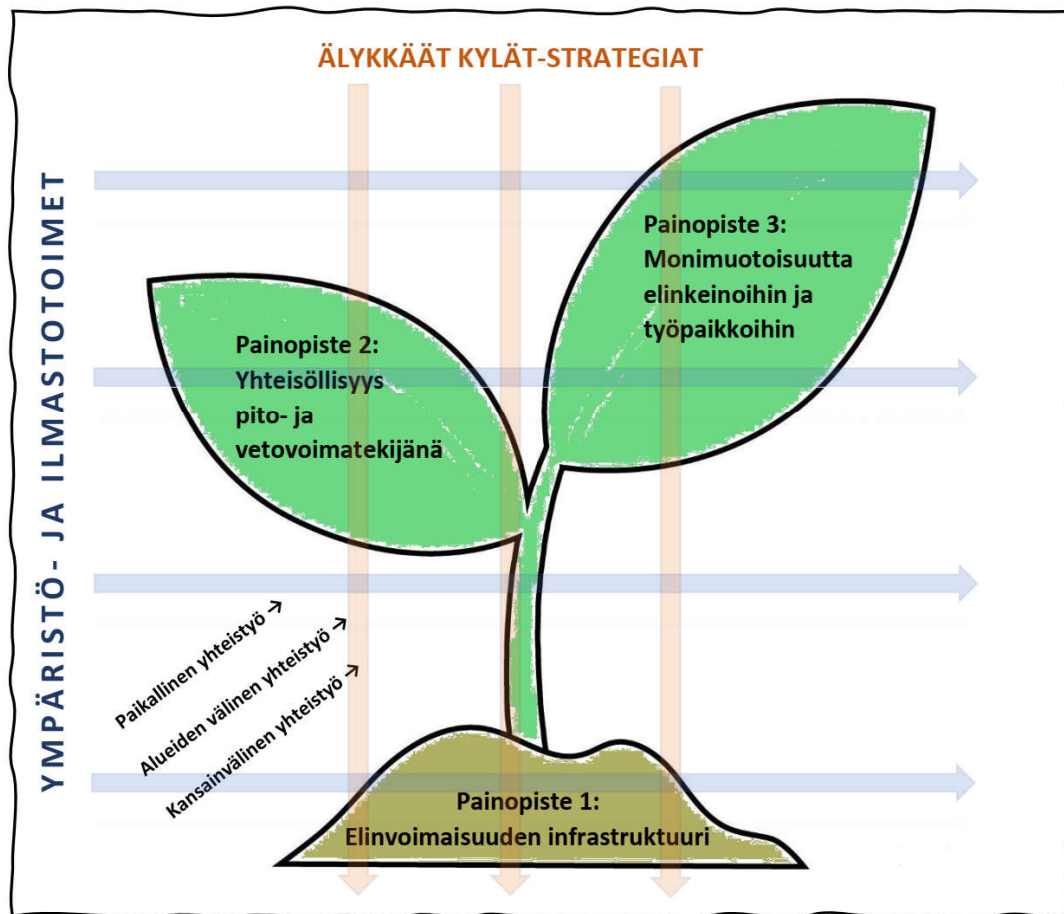
Yhteisöllisyys pito- ja vetovoimatekijänä -painopisteen tavoitteena on vahvistaa olemassa olevia ja kehittää uusia toiminnan muotoja, joiden lähtökohtana on alueen asukkaille mielekkään toiminnan luominen. Painopisteessä toteutetaan toimenpiteitä, joiden kautta alueen asukkaiden mahdollisuudet itselleen mielekkääseen toimintaan ja itsensä kehittämiseen lisääntyvät ja uusiutuvat.

Monimuotoisuutta elinkeinoihin ja työpaikkoihin - painopisteessä tavoitteena on vahvistaa olemassa olevien yritysten toimintaa ja edistää uusien yritysten syntymistä. Yhteistyössä alueen toimijoiden kesken vahvistetaan yrittäjyyteen liittyvää neuvontaa ja luodaan mahdollisuuksia yrittäjyyspolkuihin. Erityisenä tavoitteena on laajentaa yritystoiminnan mahdollisuuksia tukemalla mm. osa-aikayrittäjyyttä ja pienten maatilojen kokeiluhankkeita. Yhdistyksiä tuetaan niiden suunnitellessa ja aloittaessa uutta palvelutoimintaa.

Jokivarsikumppanien strategian painopisteiden toteutumista vahvistetaan ja niiden vaikuttavuutta lisätään Älykkäät kylät -strategioilla. Älykkäät kylät -strategiat voivat sisältää erilaisia talouteen, ympäristöön ja sosiaaliseen toimintaan liittyviä ratkaisuja alueen tarpeisiin ja haasteisiin. Strategioita laativat ja toteuttavat alueen useat toimijat yhdessä ja niille asetetaan sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteita. Älykkäät kylät -strategioilla voidaan pyrkiä esimerkiksi parantamaan palvelujen saatavuutta, lisäämään liiketoimintamahdollisuuksia ja luomaan työpaikkoja tai parantamaan kulttuuriperinnön arvostusta. Suurin osa Älykkäät kylät -strategioista tulee sisältämään ilmasto- ja ympäristötoimenpiteitä kuten ilmastonmuutokseen sopeutumista, ympäristö ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kiertotalouden kehittämistä.

Kaikkien Jokivarsikumppanien strategian toimenpiteiden edellytetään olevan ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviä. Ruohonjuuritason toimenpiteillä on mahdollisuus tukea laajempia alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Kaikkien toimenpiteiden osalta varmistetaan etukäteen, etteivät ne aiheuta vahinkoa ympäristölle tai ilmastolle. Rahoituksen painopiste on erityisesti niissä toimenpiteissä, joihin sisältyy energiatehokkuuden parantamista, materiaalien uusiokäyttöä tai kierrätystä, ympäristön muokkaamista kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, hävikin vähentämistä ja hiilineutraaleja ratkaisuja.

JOKIVARSIKUMPPANIEEN PAIKALLISEN STRATEGIAN PAINOTUKSET

6.1 Painopiste 1: Elinvoimaisuuden infrastruktuuri

Vaikka mahdollisuudet vaikuttaa liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuurin kehittämiseen ovat rajallisia, on Jokivarsikumppanien alueella hyvät lähtökohdat vahvistaa muuta alueen pito- ja vetovoimaan vaikuttavaa infrastruktuuria. Koska erilaiset virkistäytymis- ja kokoontumispaikat sekä luonto- ja kulttuurikohteet muodostavat tärkeän osan alueen elinvoimaisuutta, tavoitteena on vähintään 25 tällaisen kohteen kunnostus tai rakentaminen paikallisten toimijoiden yhteistyöllä. Nämä kohteet tukevat myös alueen yritystoimintaa, kuten matkailua. Erityistä painoarvoa annetaan perinteistä rakennuskantaa edustavien tai historiallisesti merkittävien kohteiden kunnostukselle sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja lisäämiseen tähtääville toimenpiteille.

Yhteisöllisten tilojen kunnostuksessa ja rakentamisessa painotetaan erityisesti ratkaisuja, joissa tiloihin tulee useita eri toimijoita ja toimintoja.

Erilaiset digitaaliset sovellukset vähentävät fyysisen infrastruktuurin asettamia rajoitteita ja paikkariippuvuutta. Fyysinen ja digitaalinen infrastruktuuri voivat myös täydentää toisiaan niin, että mahdollistetaan kokonaan uusia kokemuksia, harrastuksia palveluita ja elinkeinoja. Tavoitteena on, että mahdollisimman monessa Älykkäät kylät -strategiassa olisi mukana digitaalisten sovellusten kehittämistä tai käyttöönottoa ja niiden yhdistämistä fyysiseen ympäristöön. Erityistä painoarvoa annetaan erilaisten liikkumiseen liittyvien uusien ratkaisujen suunnittelulle, kehittämiselle ja kokeilulle. Ratkaisuja voidaan löytää sekä ihmisten liikkumistapoihin liittyen että liikkuvien palveluiden kehittämisestä. On myös kehitettävä tukea ja ratkaisuja niille alueen asukkaille, joilla on rajalliset mahdollisuudet digitaalisuuden hyödyntämiseen.

Elinvoimaisuuden infrastruktuurin kehittämistoimenpiteet ovat investointeja, joihin sisältyy usein paljon talkootyötä. Talkootyö on edelleen yksi tärkeimmistä yhteisöllisyyttä vahvistavista tekijöistä, sillä yhdessä tekemisen lisäksi myös talkootyön tulokset luovat yhtenäisyyden tunnetta. Jokivarsikumppanit tukee myös toimenpiteitä, joilla luodaan erilaisia tapoja järjestää talkootyötä ja osallistua siihen. Tavoitteena on, että hankkeissa tehdään talkootyötä vähintään 10 000 tuntia.

Pienillä paikallisilla kyläinfran parannuksilla voidaan helpottaa tie- ja tietoliikenneinfran puutteita. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esim. kyliin rakennettavat valaistut kuntopolut tai kylien monitoimitilojen tietoliikennetkaisu.

Mittari	Tavoite
<i>Kunnostettujen ja rakennettujen yhteisöllisten tilojen määrä</i>	<i>10 kappaletta</i>
<i>Kunnostettujen ja rakennettujen virkistysalueiden ja ulkoilureittien määrä</i>	<i>7 kappaletta</i>
<i>Talkootyön määrä</i>	<i>10 000 tuntia</i>
<i>Uusien hakijoiden määrä</i>	<i>10 kappaletta</i>
<i>Älykkäät kylät -strategioiden määrä</i>	<i>5 kappaletta</i>
<i>Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä</i>	<i>10 kappaletta</i>

6.2 Painopiste 2: Yhteisöllisyys pito- ja vetovoimatekijänä

Jokivarsikumppanien paikallisen strategian tavoitteena on luoda yhdistysten käyttöön rakenteita ja toimintoja mahdollisimman monen alueen asukkaan osallistamiseksi yhteisölliseen toimintaan. Erityisesti tarvitaan uusia tapoja organisoida toimintaa myös henkilöille, jotka osallistuvat yhdistystoimintaan vain satunnaisesti. Koska näiden rakenteiden kehittäminen ja käyttöönotto edellyttää laajaa toimijoiden aktivointia ja perehdyttämistä, on tavoitteena käynnistää kyläohjaaja-hankkeita. Kyläohjaajat aktivoivat, neuvovat ja innostavat alueen asukkaita yhteisöllisten toimintatapojen kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan.

Tavoitteena on, että alueen eri toimijat osallistuvat yhdessä kulttuurisäältäjen tuottamiseen (tapahtumat, esitykset, näyttelyt, julkaisut jne.) Paikallisella strategialla tavoitellaan viittätoista uutta kulttuurisäältää.

Jokivarsikumppanien paikallisen strategian tavoitteena on kymmenen uutta yhteisöllistä toimintamallia. Jotta voidaan saavuttaa mahdollisimman vaikuttavaa viestintää alueen palveluista ja yhteisöllisistä toiminnoista, tuetaan alueen toimijoita viestintätapojensa ja -menetelmiensä yhtenäistämässä ja kehittämässä. Uusien toiminta- ja yhteistyömallien sekä energia- ja kustannustehokkaiden ratkaisujen etsimistä yhteisten tilojen ylläpitämiseen tuetaan.

Kaikkia alueen toimijoita tarvitaan osallistumaan ”kotouttamistoimenpiteisiin” alueelle saapuville, saapuivatpa nämä sitten naapurikunnasta, toiselta puolelta Suomea tai toisesta maasta. Kotouttaminen koskee samalla tavalla pysyvästi paikkakunnalle asettuvia kuin väliaikaisesti asuvia tai vapaa-ajan asukkaita. Tavoitteena on luoda ja kokeilla sellaisia uusia toimintamalleja, joilla kotouttaminen saadaan kaikkien toimijoiden yhteiseksi ja jatkuvaksi toiminnaksi. Tavoitteena on myös lisätä alueella asuvien mahdollisuuksia perehtyä toistensa kulttuureihin sekä luoda yhteistä toimintaa alueella jo asuville ja sinne muuttaneille.

Erilaiset kriisit Suomessa ja maailmalla horjuttavat ihmisten turvallisuudentunnetta. On tärkeää löytää uusia, yhteistyöhön perustuvia tapoja kehittää varautumiseen ja ennakointiin liittyviä käytäntöjä. Tavoitteena on, että yhdistykset parantavat alueensa asukkaiden valmiutta ennakoida mahdollisia poikkeustilanteita sekä toimia kriisitilanteissa. Jokivarsikumppanit tukee ennakoinnin ja kriisitilanteissa toimimisen toimintamallien kehittämistä ja toimintaan tarvittavan välineistön hankkimista.

Mittari	Tavoite
<i>Uudet yhteisölliset toimintamallit (osallistuminen, viestintä, kotouttaminen)</i>	<i>7 kappaletta</i>
<i>Kulttuurisäällöt</i>	<i>10 kappaletta</i>
<i>Uudet hakijat</i>	<i>10 kappaletta</i>
<i>Talkootyön määrä</i>	<i>5 000 tuntia</i>
<i>Yhteisöllisen toiminnan aktivointihankkeet</i>	<i>5 kappaletta</i>
<i>Kansainväliset hankkeet</i>	<i>2 kappaletta</i>
<i>Älykkäät kylät -strategiat</i>	<i>5 kappaletta</i>
<i>Ympäristö- ja ilmastotoimet</i>	<i>10 kappaletta</i>

6.3 Painopiste 3: Monimuotoisuutta elinkeinoihin ja työpaikkoihin

Maailmantilanteen muutosten vuoksi tulevien vuosien talous- ja yhteiskunnallisen kehityksen ennakoiminen on todella haastavaa. Tämän vuoksi Jokivarsikumppanien strategiassa painotetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat yritysten ja muiden elinkeinoelämän toimijoiden joustavuutta, ketteryyttä ja kykyä reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin.

Jokivarsikumppanien paikallisen strategian tavoitteena on madaltaa kynnystä ryhtyä yrittäjäksi tai kokeilla uusia yrittäjyyden muotoja. Tavoitteena on kehittää alueen toimijoiden keskinäistä yhteistyötä erityisesti nuorille suunnattujen yrittäjyyspolkujen rakentamisessa. Yrittäjyyspolkuja rakennetaan käynnistämällä alueen tarpeista lähtevää neuvontaa ja aktivointia sekä suuntaamalla yrityksen perustamiseen ja kehittämiseen liittyviä tukia erityisesti nuorille. Yhtenä painopisteenä yrityspolkujen rakentamisessa on omistajanvaihdoksiin liittyvien palveluiden tukeminen.

Johtuen elinkeinojen kehittymisen ennakkoinnin vaikeudesta yritysten on oltava jatkuvasti valmiina muuttamaan toimintaansa kulloisiinkin olosuhteisiin sopivaksi. Paikallisen strategian tavoitteena on vähintään kaksikymmentä yritysten toimenpidettä, joissa etsitään uusia toimialoja tai markkinoita tai kehitetään uusia tuotteita tai palveluja.

Tavoitteena on myös tukea yritysten kasvua edistäviä investointeja ja kehittämishankkeita. Yritysten kasvuksi voidaan katsoa esimerkiksi liikevaihdon, tuottavuuden tai henkilöstömäärän kasvu. Kasvuksi voidaan katsoa myös alihankinta- tai yhteistyökumppaniverkoston laajeneminen tai yrityksen monialaistuminen.

Koska alueella on merkittävän paljon maatalousyrityksiä ja maatalouden tulevaisuudennäkymät edellyttävät yritysten voimakasta uusiutumista, tuetaan alueen yritysten toimintamahdollisuuksia ja kasvua maatalouden kokeiluhankkeiden kautta. Erityisesti painotetaan vihreän siirtymän tuomia uusia yritystoimintamahdollisuuksia.

Alueen elinkeinoelämän kehittymiselle on ratkaisevan tärkeää, että alueella on osaavaa ja monenlaisiin tehtäviin sopivaa työvoimaa. Veto- ja pitovoimatekijöitä on vahvistettava työvoiman saatavuuden takaamiseksi. Tavoitteena on luoda yhdistysten, kuntien ja yritysten yhteistyönä sellaisia pysyviä menettelytapoja, joilla varmistetaan alueella asuvien ja sinne saapuvien ihmisten viihtyvyys ja sujuva arkielämä. Jokivarsikumppanit tukee alueen toimijoiden yhteistyötä alueen tarjoamien mahdollisuuksien markkinoinnissa.

Tavoitteena on, että osa kolmannen sektorin toimijoista ryhtyy palvelujen tuottajiksi alueelle välttämättömien palvelujen säilyttämiseksi. Tarvitaan sekä yhdistyksille suunnattua neuvontaa ja koulutusta että yhdistysten kokeiluhankkeita, joilla helpotetaan yhdistysten mahdollisuutta palvelujen tarjoamiseen.

Mittari	Tavoite
<i>Syntyneet työpaikat</i>	<i>15 kappaletta</i>
<i>Uudet yritykset</i>	<i>15 kappaletta</i>
<i>Tuettavien yritysten määrä</i>	<i>40 kappaletta</i>
<i>Uudet hakijat</i>	<i>30 kappaletta</i>
<i>Elinkeinolliset yhteistyöhankkeet</i>	<i>10 kappaletta</i>
<i>Älykkäät kylät -strategioiden määrä</i>	<i>5 kappaletta</i>
<i>Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä</i>	<i>10 kappaletta</i>